

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Кіровоградської області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2020 року

Опитування проводилося після оголошення про пом'якшення карантинних заходів

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Кіровоградської області в II кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Кіровоградської області у II кварталі 2020 року свідчать, що на тлі запроваджених протиепідеміологічних заходів респонденти очікують скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та погіршення розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується зростання споживчих цін. Девальваційні очікування послабилися¹.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 30.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 18.2%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 34.1% (графік 1);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 53.8% респондентів очікують інфляцію до 7.5%, у цілому по Україні – 54.9%. Головним чинником інфляції респонденти називають витрати на виробництво (графік 2);
- **поступове уповільнення девальвації національної валюти:** 46.2% респондентів очікували знецінення гривні відносно долара США (у попередньому кварталі – 50.0% %), у цілому по Україні – 68.2%;
- **погіршення фінансово-економічного стану підприємств** третій квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 15.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.3%) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 1.8%;
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 23.1% (у I кварталі 2020 року – 16.7%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 25.0% (у I кварталі 2020 року – 0.0%). У цілому по Україні очікується незначне зменшення обсягів реалізації: баланси відповідей – «мінус» 0.1% та «мінус» 0.7% відповідно
- **зменшення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – «мінус» 38.5% та «мінус» 30.8% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 37.5% та «мінус» 9.1% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 16.1% та «мінус» 10.5% відповідно;
- **значне зменшення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 41.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.3%), у цілому по Україні – «мінус» 17.3% (графік 4);
- **прискорення зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 76.9% і 38.5% відповідно (у попередньому кварталі – 50.0% і 16.7% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину та матеріали. Значно посилюється вплив конкуренції з боку вітчизняних виробників (графік 7);
- **уповільнення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – по 30.8% (у I кварталі 2020 року – 36.4% та 50.0% відповідно) (графіки 6 і 4).

Нестабільну політичну ситуацію та недостатній попит респонденти назвали **головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво**. Вплив недостатнього попиту значно посилюється (графік 5).

Послабились очікування щодо зростання потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (38.5% опитаних), надають перевагу кредитам у національній валюті. За оцінками респондентів, умови доступу до банківських кредитів не змінилися (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами залишалися основним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів. Значно посилюється вплив чинника «невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання» (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий** третій квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 23.1% (у I кварталі 2020 року – «мінус» 8.3%) (графік 3), у цілому по Україні – «мінус» 11.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва збільшився і є вищим, ніж нормальний:** баланс відповідей – 12.5% (у попередньому кварталі – 0.0%);
- **підприємства області працюють на межі виробничих потужностей:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 16.7%).

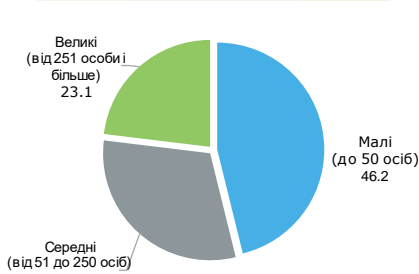
¹ Опитування проводилося після оголошення про пом'якшення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємства за кількістю працівників, %

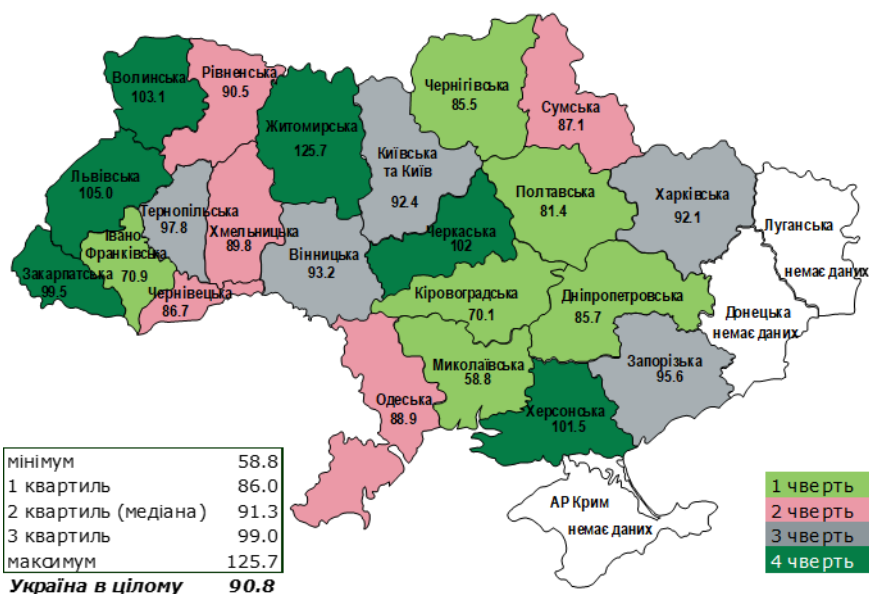

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- час проведення – 05–29 травня 2020 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

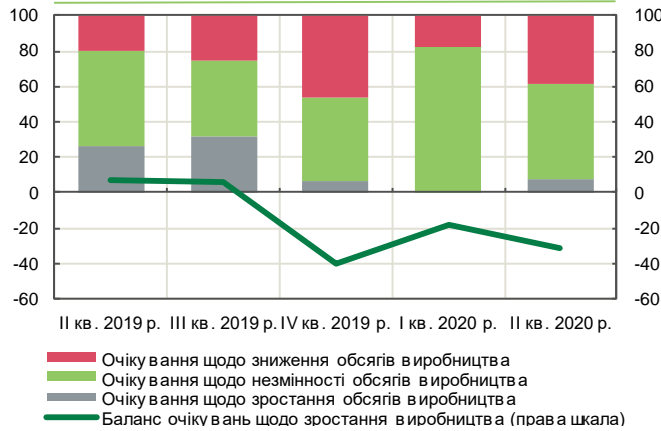
Таблиця. Очікування підприємств Кіровоградської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	0.0	31.3	-7.1	-8.3	-15.4
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	20.0	18.8	-20.0	-16.7	-23.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-7.1	-35.7	-28.6	-37.5	-38.5
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	0.0	-13.3	7.1	-9.1	-30.8
кількості працівників	-20.0	-25.0	-33.3	-8.3	-41.7

² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

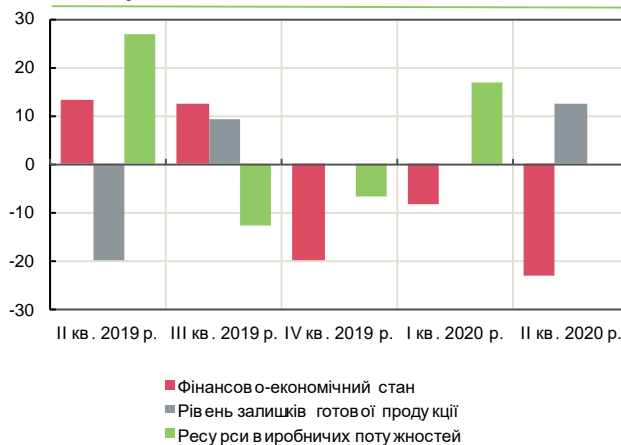
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

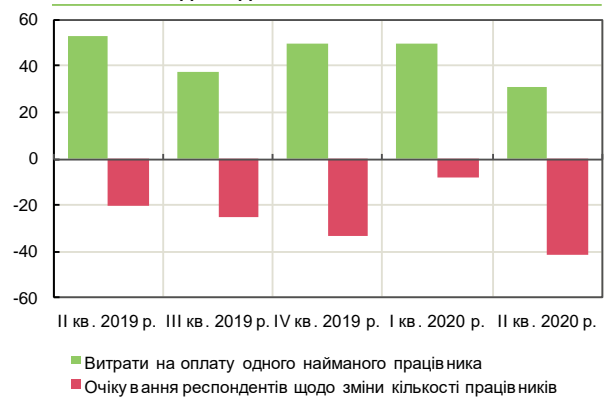
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

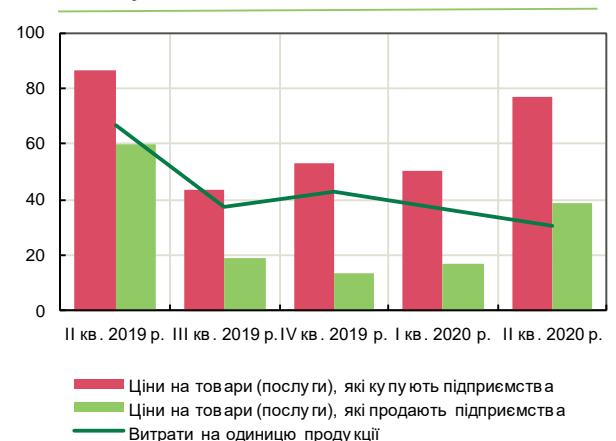
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

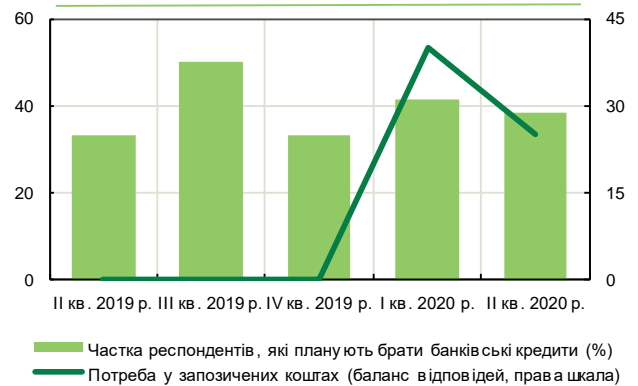
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

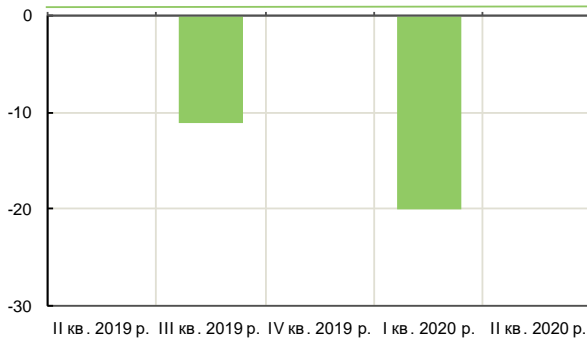
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

